

HUIZE LINDENOORD

Wolvega

Adema Architecten

Inleiding

De statuur van Lindenoord had zijn hoogtepunt in de 18^e eeuw. Het complex bestond toen uit het hoofd pand in een groot park met een overtuin waarin een jachtslot. In deze periode was Wolvega een kleine nederzetting.

Het huidige 'Huis' heeft in basis nog die uitstraling maar de grandeur is verschrompeld doordat het is overklast door het dorp en het park is tot een tuin gereduceerd. Nu is het een villa in Wolvega geworden. Maar de geschiedenis maakt de plek bijzonder en de achterliggende woonwijk is ontworpen op de grandeur van het Huis. De vervolg bestemmingen als onderdeel van de gemeentelijke huisvesting en als waterschapskantoor paste, in die tijd, bij de allure tijd maar werd snel ingehaald door de ontwikkelingen van de betreffende organisaties. Sinds 1997 wordt gezocht naar een passende functie en uitstraling.

De Stichting Staten en Stinzen heeft een visie op het complex ontwikkeld die past bij de allure van de geschiedenis en de bijzondere plek in het dorp versterkt. Tevens is de Stichting bereid de verantwoordelijkheid voor verbouw en beheer op zich te nemen.

Deze brochure belicht daarin de diverse aspecten.

De Locale Initiatiefgroep
De Stichting Staten en Stinzen
Adema Architecten, mei 2011

3 Inhoud

de context

02	historisch overzicht
03	zoektocht naar passende functie
04	locatie in de kern

historische ontwikkeling

05	kadaster 1832 en de bebouwing contour nu.
06	dorp met Lindenoord, Jachtslot en de Kerk
07	van Harenstraat omstreeks 1900
08	Huize Lindenoord rond 1900

sloop en opdeling

09	sloop deel bijgebouwen in 1908
10	sloop jachtslot en wildbaan 1913
11	drafbaan Lindenoord 1928
12	'villa' Lindenoord opgekocht door gemeente 1938

foto's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

13	tuingevel
14	zij- vleugel
15	opslag in souterrain
16	keuken in souterrain
17	fietsenstalling in souterrain

vergroeien met het dorp

18	neo- barokke woonwijk op de drafbaan
19	luchtfoto

plattegronden Lindenoord in 2011

20	souterrain
21	bel- etage
22	1 ^e verdieping
23	toelichting

ontwerp plattegronden

24	souterrain
25	bel- etage
26	1 ^e verdieping

Lindenoord in de situatie

27	foto voortuin
28	foto van Harenstraat
29	buurpand en parkeerplaats
30	Lindenoord in luchtfoto
31	toelichting

ontwerp Lindenoord in de situatie

32	Lindenoord in de situatie
33	straatwand oud en nieuw
34	referentiebeeld Traunstein (bron: Jan From)
35	referentiebeeld Traunstein (bron: Jan From)
36	artist impression
37	artist impression

4

Historisch overzicht

1625 ca bouw Lindenoord.
1690 ca eigendom Ernst van Haren,
eerste grietman van Weststellingwerff.
1750 ca aanleg openlucht theater in tuin
Door Onno Zwier van Haren.
1779 nieuwbouw na brand.
1832 Johannes van der Veen eigenaar.
1855 familie Cats.
1908 publieke verkoop: sloop noordelijke
en deel zuidelijk bijgebouw.
1928 aanleg renbaan door aparte
stichting (vanaf 1913 al wedstrijden in
Wolvega).
1938 aankoop huis tbv gemeente
Weststellingwerff .
(Grietenijhuis Weststellingwerff aan
rijksstraatweg sinds 1835).
1977 vertrek gemeente & restauratie.
1985 waterschap De Stellingwerven.
1997 leegstand na fusie Waterschappen.

Adema Architecten

Context

LEEUWARDER COURANT

27 augustus 2008, pag. 12

Gemeente w

WOLVEGA - Huize Lindenoord in Wolvega moet worden verkocht. Burgemeester en wethouders leggen dit voorstel over anderhalve week voor de gemeenteraad van Weststellingwerf. De raad besluit da het monumentale pand uit in de verkoop gaat of niet.

In het pand zitten nu antiekers. Het gebouw kwam vrij dat de vorige huurder, een kelaar, een paar maanden geleden naar een nieuw kantoor was verhuisd. Eerder werkte gemeente tijdelijk in het gebouw en daarvoor heeft het teroschap jarenlang in het pand gezeten. Huize Lindenoord is een populaire trouwlocatie in de gemeente. Of er op die in de toekomst nog getrouwen kan worden, wordt pas na besluit van de raad bekeken.

B. en w. willen het pand verpen, omdat de gemeente bij huur verantwoordelijk is voor onderhoud. Daarvoor jaarlijks geld voor opzij wegezet. Aan de verkoop van pand worden verschillende voorwaarden gesteld, deze op de monumenten staat. Voor eventuele wijzigingen is een monumentvergunning nodig.

De Oudheidkamer van Weststellingwerf baalt van het van de gemeente. De ver

LEEUWARDER COURANT

11 maart 2011, pag. 15

Toekomst Lindenoord in Wolvega blijft ongewis

WOLVEGA - De beslissing over de toekomst van Huize Lindenoord in Wolvega laat nog even op zich wachten.

Het college van burgemeester en wethouders van Weststellingwerf is voornemens om het monumentale pand in de verkoop te doen.

Begin december kreeg een actiegroep onder leiding van enkele vooraanstaande Wolvegasters tot 1 maart de tijd om met een oplossing te komen.

De fracties van de VVD en de Partij van de Arbeid gaven in

volgens een bericht van de Oudheidkamer. „Sommige particuliere gebouwen staan er gelijker bij.”

Beide partijen zijn nu, ruim drie maanden na dato, nog steeds in gesprek. Geen van hen wil er inhoudelijk iets over zeggen. „Maar we willen wel de vaart erin houden. Dit mag niet lang meer duren”, aldus gemeentevoorlichter Peter Boomsma.

Het onderhoud van Huize Lindenoord kost de gemeente jaarlijks €35.000. Eerdere pogingen om het pand te verkopen, mislukten. Ook verhuren bleek geen optie vanwege de hoge kosten voor de huurder.

dkamer wil

r in
mo-
na-
in-
de
el-
ns
a-
id

DAUERLEISTUNG

2011/11/11

04/10/11

11.03.2011

04/10/11

04/10/11

04/10/11

04/10/11

04/10/11

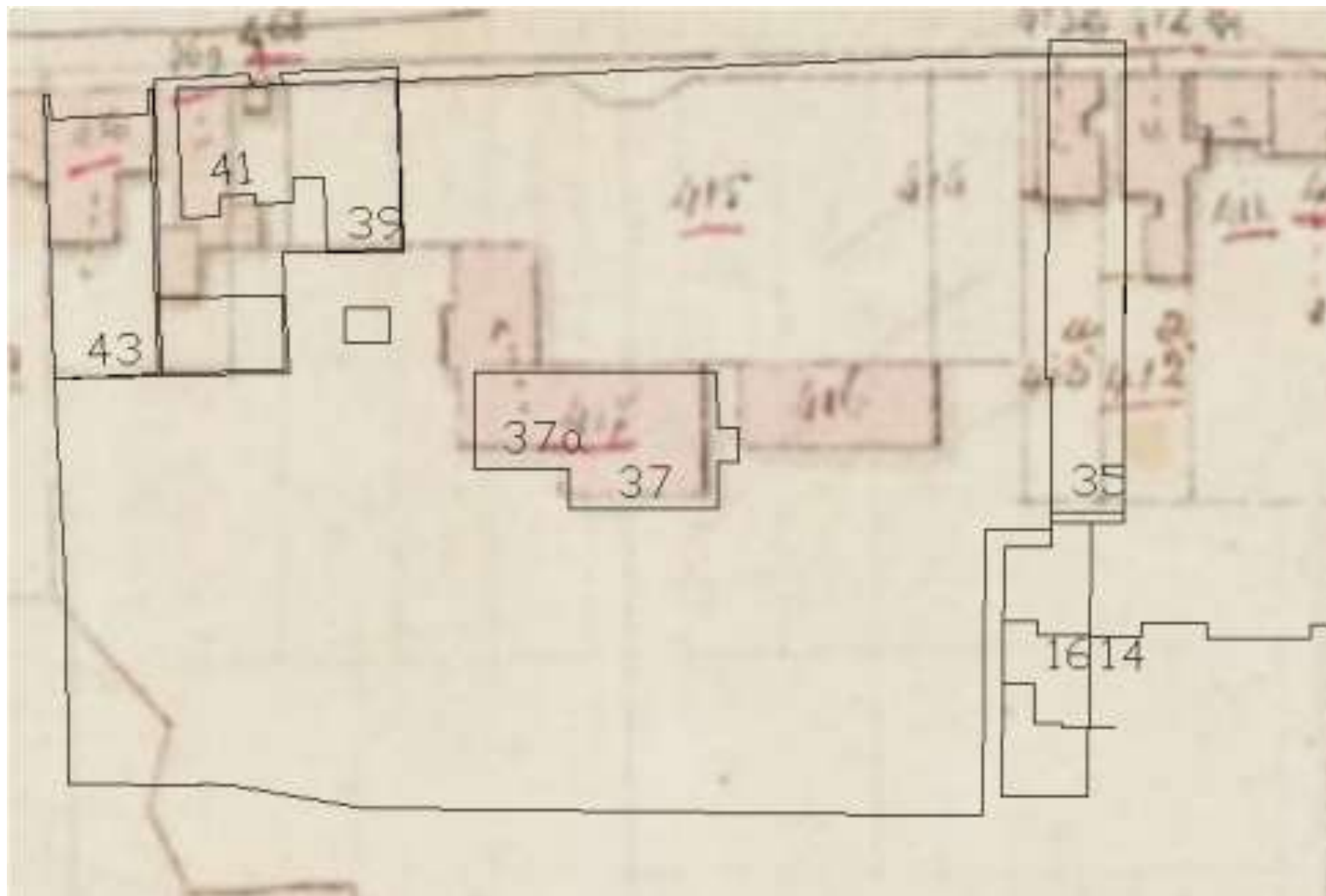
6
Lokatie in kern Wolvega

Context

7
Kadaster 1832 en de bebouwing contour nu

Historische ontwikkeling

9
van Harenstraat omstreeks 1900

Historische ontwikkeling

Adema Architecten

11
Sloop deel bijgebouwen in 1908

Sloop en opdeling

12
Sloop jachtslot en wildbaan 1913

Sloop en opdeling

1913 sloop jachtslot de Wildbaan

14

'villa' Lindenoord opgekocht door gemeente 1938

Sloop en opdeling

Adema Architecten

15
Tuingevel

Foto's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

© Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

16
Zij- vleugel

Foto 's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

17
Opslag in souterrain

Foto's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

18

Keuken in souterrain

Foto's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

© Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

19

Fietsstalling in souterrain

Foto's Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 1977

© Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Lindenoord in Wolvega in neo-barokstijl

ARCHITECTUUR

In de late achttiende eeuw is Turijn in Italië helemaal op de schop gegaan. Er is toen met een prachtig stelsel van wegen en pleinen een barokstad ontstaan. Subtiele afverschuivingen bepalen de aanenrijging van ruimten. In diezelfde tijd liet staatsman en dichter

**Onno Zwier v
vernieuwen. I
Later kwam d
de prestigieu:
onvervalst ne**

De familie Van Haren heeft het vroeger in exotische Friese gebieden voor het zeggen gehad; in de niet Fries sprekende grietenijen Het Bildt en Weststellingwerf. Teigen uit dit geslacht hebben in Haagse kringen rond Willem IV verkeerdt, maar in de tweede helft van de achttiende eeuw zijn Willem en Onno Zwier van Haren, door intriges achtervolgd, verrokken uit het Haagse. Onno ging naar Wolvega om in zijn grietenij te resideren op het even-tiende-eeuwse Lindenoord.

Hij was ook literator. Hij schreef, door waakgevoelens gevoeld, het treurspel Agon, stulhan van Bantam' waarin hij zich keerde tegen de Haagse klik en het opnam voor de bewoners van Nederlands Indië, ver voordat Multatuli dat deed. Voor dit en andere toneelspelen liet hij bij zijn Lindenoord een openluchttheater aanleggen, het eerste van Friesland.

Daar rest niets meer van en ook het oude Lindenoord is er niet meer; het ging in 1776 door brand verloren. Tegenstanders, zo beweren boze tongen, hebben het huis in de hens gezet. Onno liet zich niet kisten en bouwde een nieuw buiten, in de voorname Lodewijk XVI-stijl. Het kwam in 1780 klaar, een jaar na de dood van Onno. Dat buiten staat er nog.

Op de plaats van het openluchttheater kwam veel later een renbaan, ook knap dramatisch: vermogens zijn er gewassen en gesmolten. Met de aanleg van de nieuwe baan kon die ruimte weer voor een nieuwe functie worden ingericht. Geen drama meer, zullen ze in Wolvega hebben gedacht, maar gewone, brave

huizen.

Lindenoord is het nieuwe woongebied genoemd en de belangrijkste straat heet Plasterbosch. Het is wel braaf, maar niet gewoon geworden. Ik ken geen nieuw ontwikkelde wijk of buurt die zo'n samenhang in ruimtelijke orde en architectuur bezit. Opmerkelijk, maar kan dat teruggrijpen op de geschiedenis wel? Mijn architectuur-historische misvatting speelt mij parten, want eerlijk gezegd vind ik de onverbloemde verwijzing naar de late barok niet kunnen.

Historiserend is de nieuwe residentie Lindenoord zowel van stedenbouwkundige lay-out als architectonische invulling. De stedenbouwkundige visie is in opdracht van de gemeente ontwikkeld door bureau Heeling Krop Bekkering uit Groningen. Er kwam een plan uit met een suggestie van symmetrie, die gestalte krijgt door een tamelijk strenge ordening van assen van lanen en straten met woningrijen en -blok-

ken, onbebouwde terreinen met paden en tuinen, gazons en een vijver.

Het is schijn want elk onderdeel van het stramen probeert zich juist te onttrekken aan de regelmaat. Alles is net even verschoven; het is alsof je er onder een merkwaardige perspectivische hoek naar kijkt. Een stevige ruimtelijke structuur die subtiel gevarieerd is, met een historisch gegeven als uitgangspunt: de achteras van Lindenoord. Zo heeft Onno

Zwier van Haren meer dan twee eeuwen na zijn dood nog invloed op zijn Wolvega.

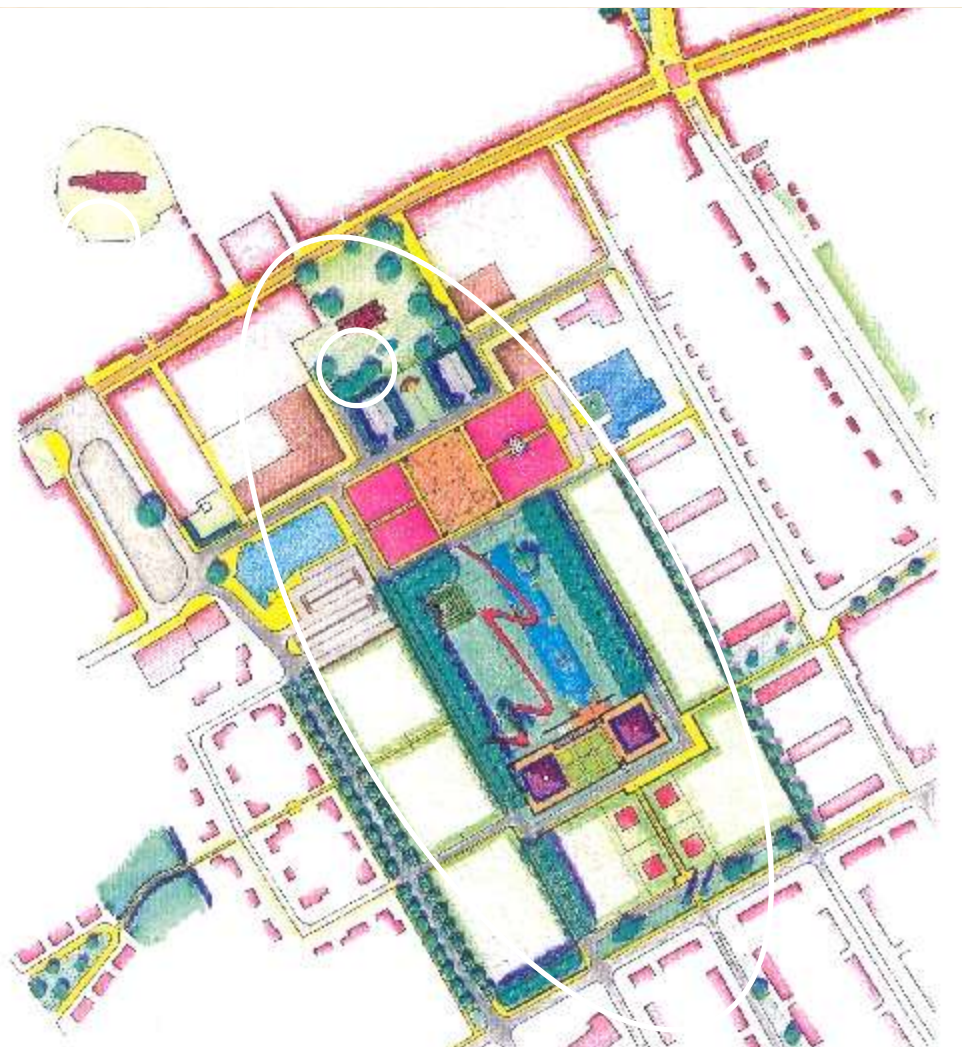
De gemeen
selecteerde o
een groep ont
petitie gingt
wikkeling uit
strijken met
ingenieurs u
Pauze als pi

De ruimte va
baan is redelij
gerekt. Ten c
denas is aan d
ruimte gewee
ven. De midd
kant van he
denoord opp
eerst een ruit
met wat goed
luchttheater l
plein wordt
ongelijke bo
het grootste i
band legt me
bezitten stijls
classicistische

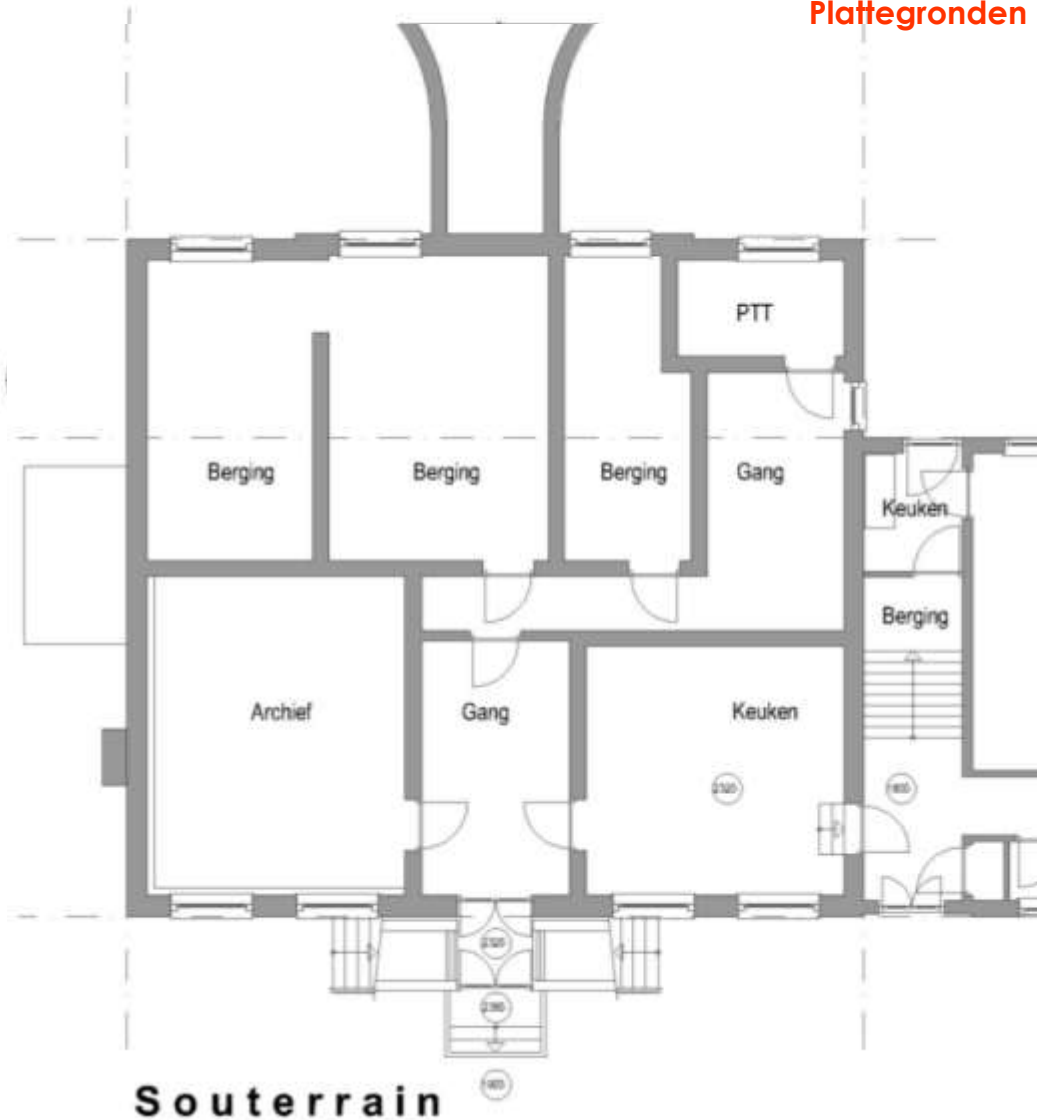
Na deze bebou

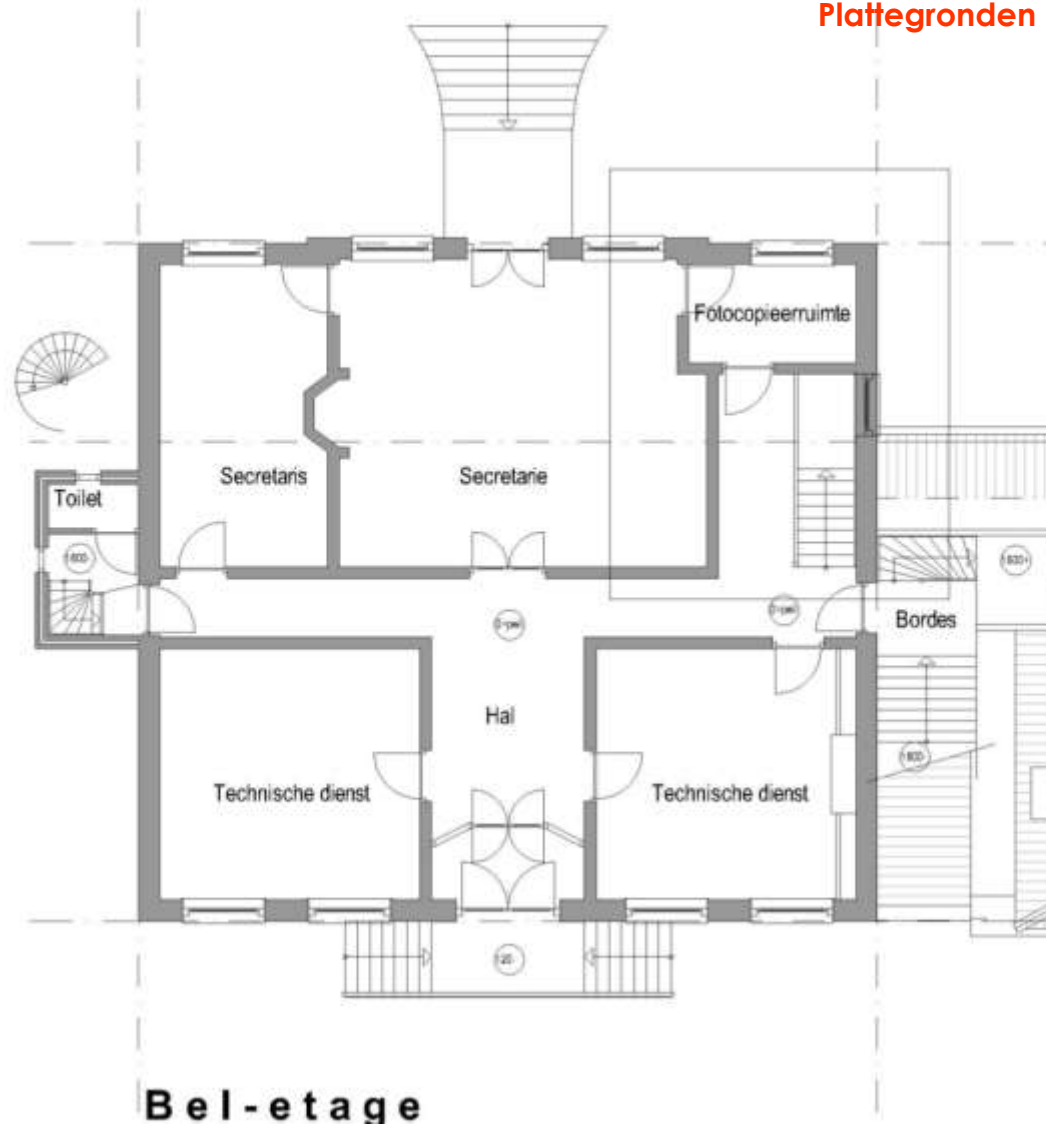
de uit het mic
vrolijk bepla
geflankeerd c
overeenkoms
lijk verschil
twaalf en ve
binnenerven,
een stijl die v
versie van de
tuin volgen c
trische strami

Vervolgens li
denoord-as e
vijver, alsof l
twee eeuwen

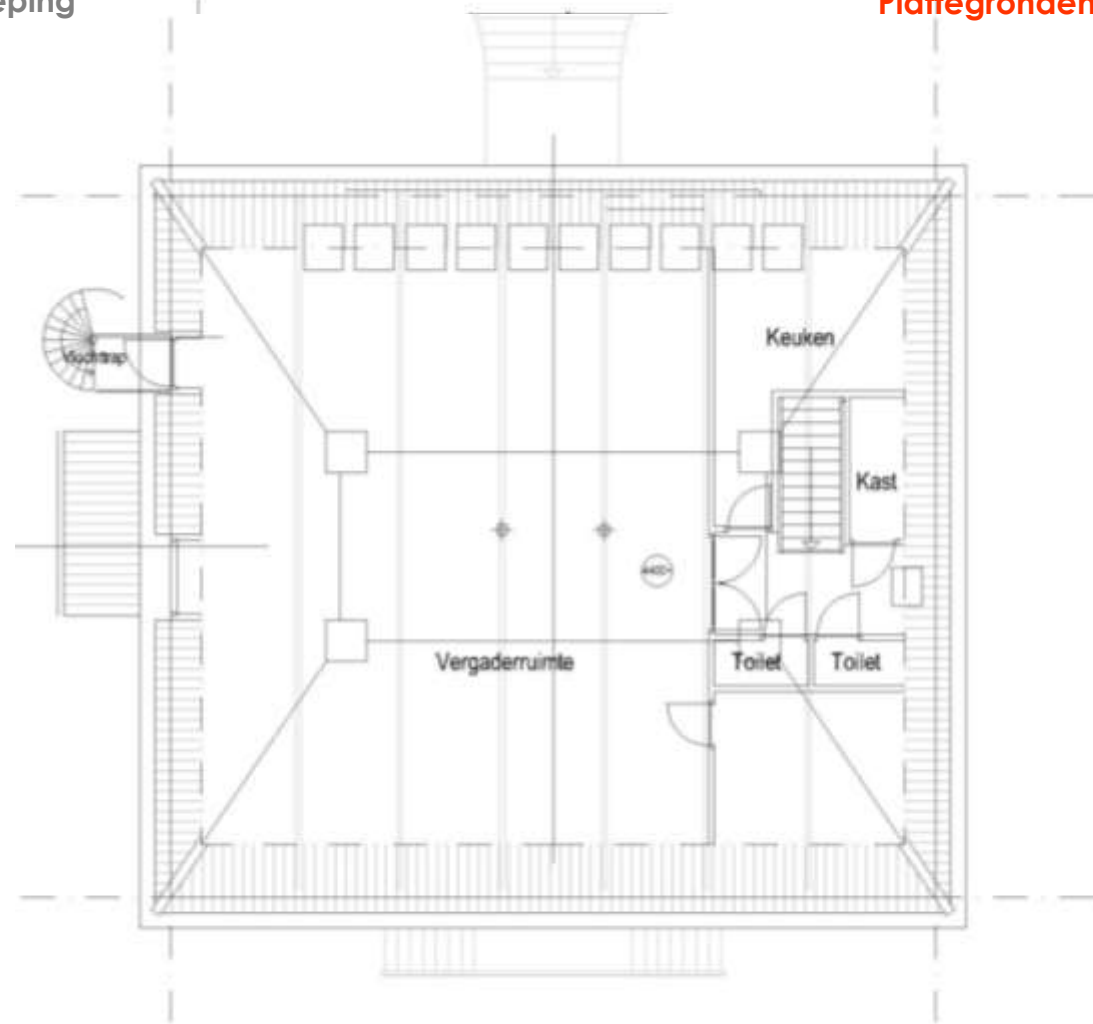

24
1e Verdieping

Plattegronden Lindenoord in 2011

1e Verdieping

Adema Architecten

Toelichting

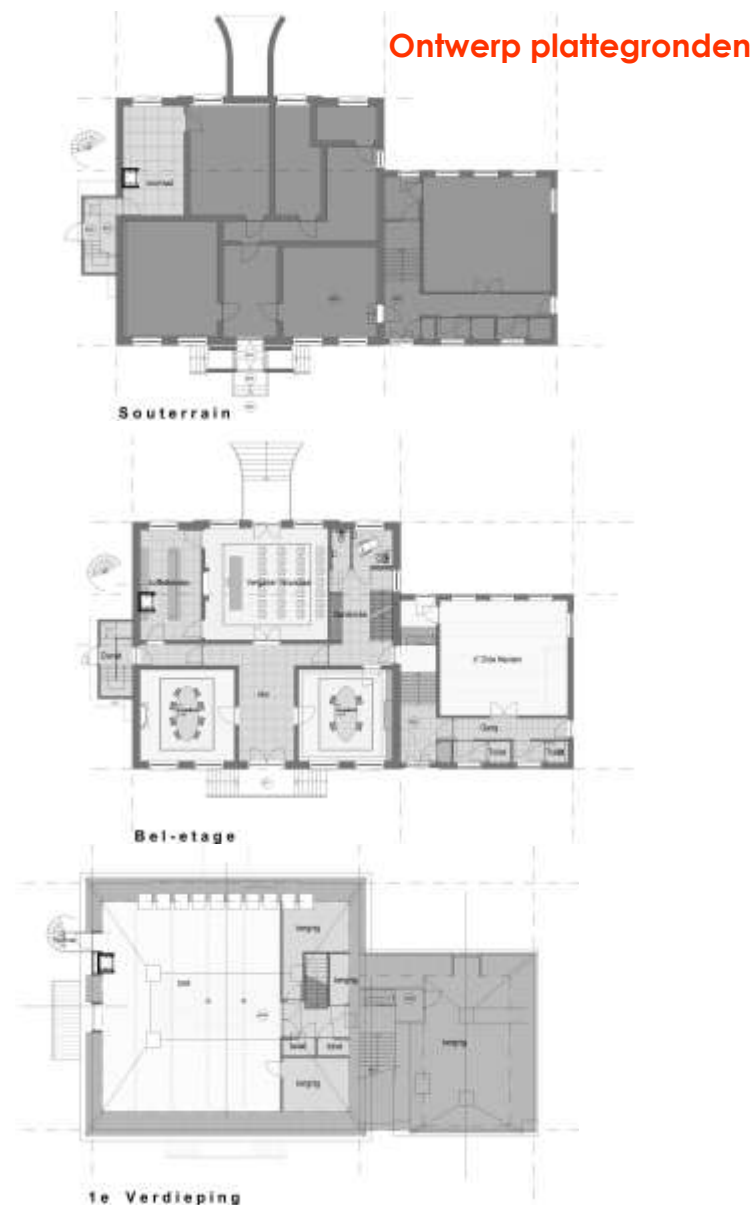
De eerste actie zal zich richten op onderhoud van het casco. Leidraad hierbij zal de beoordeling door de Monumentenwacht zijn. Er wordt naar gestreefd om hierbij gebruik te maken van de reguliere subsidies.

Bij de voorgenomen herbestemming wordt ingestoken op een niet te intensief gebruik omdat dit grote investeringen zal vragen. Een dergelijk gebouw vraagt om forse ingrepen in het kader van isolatie, installaties en sfeerelementen. De te benutten belevingswaarde is voornamelijk op de bel- etage. Door het als zalencentrum in te zetten kan de ingreep voornamelijk worden beperkt tot de bel- etage.

De gebruikerswaarde en de belevingswaarde zijn voornamelijk de 'Zaal', de voorkamers en de 'Oude Keuken'. Deze ruimtes moeten worden geïsoleerd, voorzien van een passende afwerking en installaties.

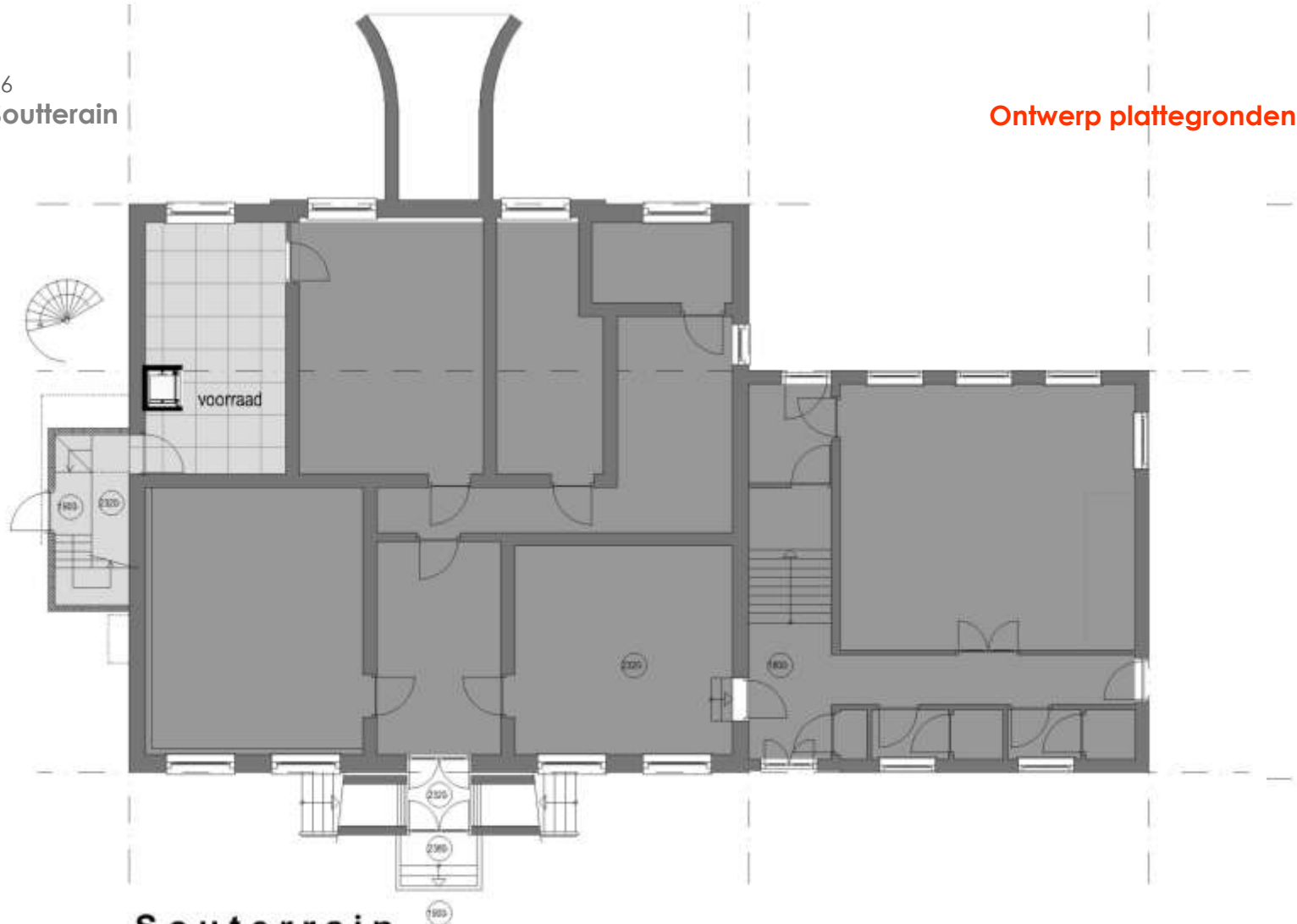
Ten behoeve van deze functie zijn er ondersteunende functies nodig. Eén van de voorste kamers kan worden gebruikt als kantoorruimte. De toiletvoorzieningen moeten worden aangepast. Met een traplift kan de ingang in het bijgebouw op maaiveldniveau worden verbonden met de bel- etage. Via de zijingang kan de bevoorrading plaats vinden en met een goederenliftje worden verbonden met de andere bouwlagen. Middels een bufftruimte op de bel- etage kan de uitgifte plaats vinden.

De stoffering, verlichting en meubilering dienen sfeerondersteunend te zijn.

26
Souterrain

Ontwerp plattegronden

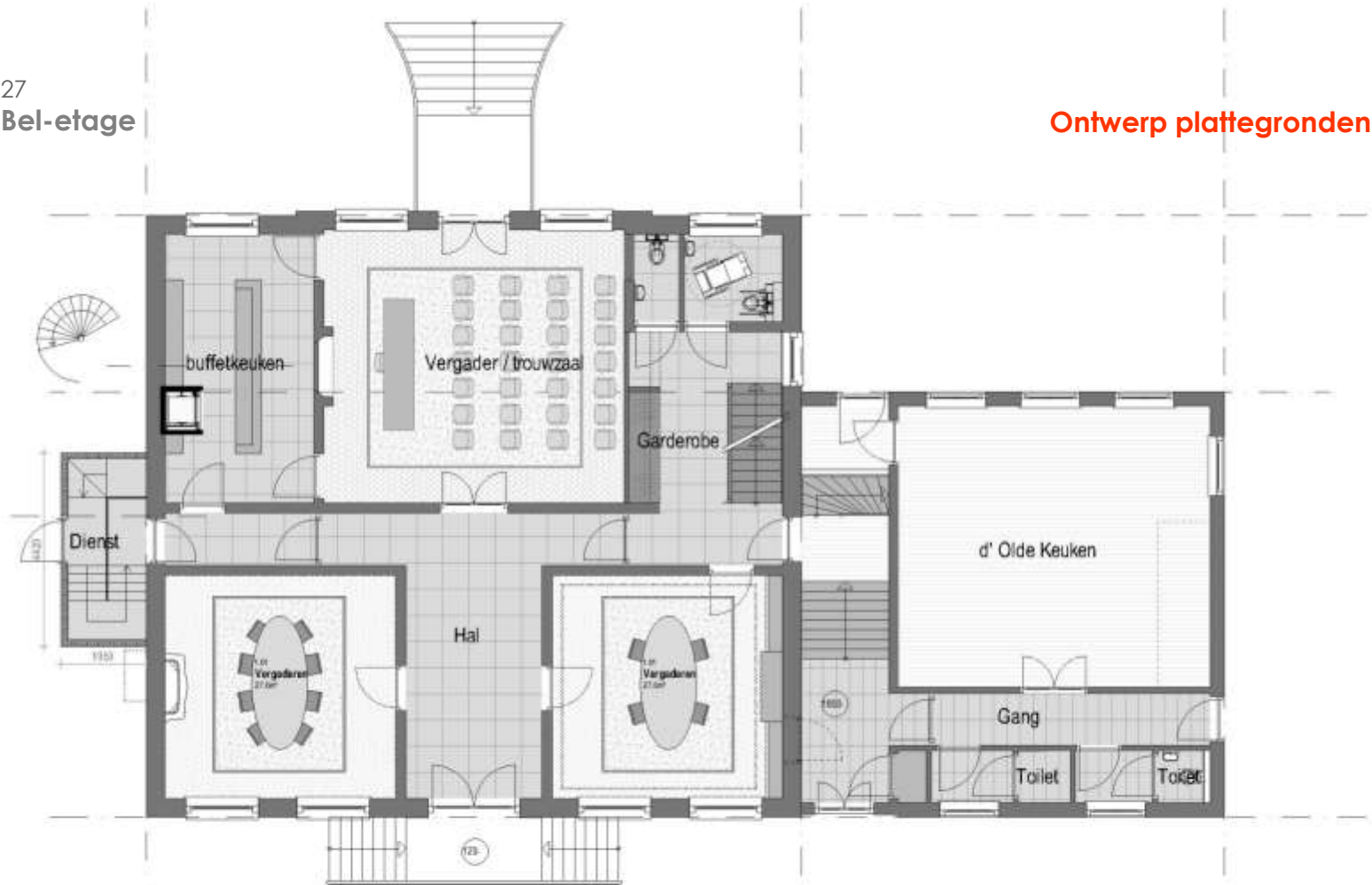

Souterrain

werkzaamheden:
rijwaaianbouw overzijde
nieuwe goederonk:
herstellen van bergzwaart:
optioneel:
herstel / verbouw overige kelderruimtes

27
Bel-etage

Ontwerp plattegronden

Bel-etage

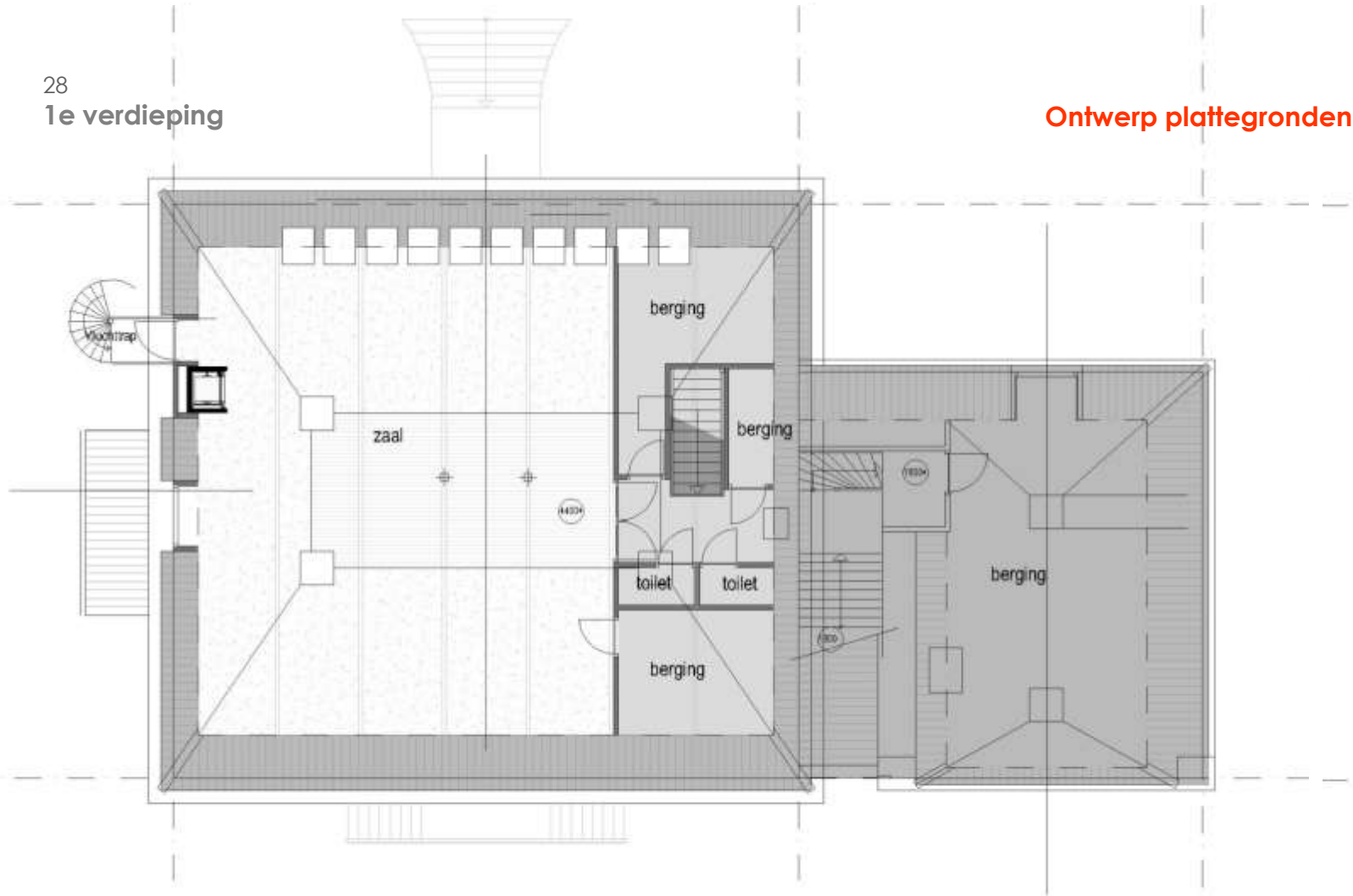
werkzaamheden:
herstellen salon en eekamer
herstel tuinaal
inbouw keuken in zijkamer
nieuwe toiletgroep

nieuwe garderobe
nieuwe aanbouw oostzijde

werkzaamheden:
herstellen van keuken
vernieuwen sanitair
nieuwe traplift ipv trap naar bel-etage

28
1e verdieping

Ontwerp plattegronden

1e Verdieping

optionele werkzaamheden:
dakkapel (bv. godderoof)
restyling zaal
vernieuwen sanitair

29

Foto voortuin

Lindenoord in situatie

Adema Architecten

32

Lindenoord in luchtfoto

Lindenoord in situatie

Bestaand

Zoals blijkt uit het historisch overzicht en het kaartmateriaal heeft het complex zijn bloeitijd gehad in de 19^e eeuw. Vanaf 1908 is de allure van het complex steeds verder afgekalfd en is door het opdringen van het dorp de betekenis van de plek steeds minder geworden. Ontstaan als een buitenplaats aan een laan is het nu een villa in een dorpsstraat geworden. Het ontwerp van de achterliggende woonwijk verondersteld dat het is georiënteerd op een object met allure.

Door ingrepen is er een nieuwe allure te bereiken. In dit voorstel worden kenmerken voor bijgebouwen bij states, stinzen en borgen ingebracht die het hoofdpand ondersteunen. Zie de koetshuizen van Fogelsanghstate en schathuizen bij de borgen. In dit geval wordt voorgesteld een openbare aansluiting langs de aangrenzende bebouwing te leggen die de achterliggende woonwijk en parkeren verbindt met de winkelstraat. Op de parkeerplaats kan een nieuw element gebouwd worden, vormgegeven als een oranjerie, mede gericht op het voorpark.. Ook als rechterbegrenzing wordt een dergelijke ingreep voorgesteld. Het gat aan de rechterzijde achter het 'huis' kan worden opgevuld met een terugliggend woonblok. Het voorpark en het achterpark vragen dan een formelere uitwerking waarbij het oorlogsmonument op de as tussen de parkeerplaatsen een prominente plaats kan krijgen.

Als voorbeeld zijn foto's van Traunstein bijgevoegd die laten zien wat een monumentale aanpak met een kleinschalig monument kan doen. Middels enkele artist impressions wordt dit verhelderd. Genoemde aanpak is richtinggevend en nog geen concreet ontwerp.

34

Lindenoord in situatie

Ontwerp

Ontwerp Lindenoord in situatie

35
Straatwand oud en nieuw

Ontwerp Lindenoord in situatie

BESTAAND

ONTWERP

TUINGEVEL NIEUWBOUW

Adema Architecten

Artist impression

Ontwerp Lindenoord in situatie

40

Artist impression

Ontwerp Lindenoord in situatie

HUIZE LINDENOORD

Wolvega

VLEESMARKT 7
9101 MH DOKKUM
TELEFOON 0519-295665
FAX 0519-292870
INFO@ADEMA-ARCHITECTEN.NL

Adema Architecten

11022-DP-03